

Urheillaan ihmisiksi

Vastuullisuus liikunta- ja urheiluyhteisössä

Liikunta- ja urheiluyhteisön vastuullisuusohjelma

Ilmasto ja ympäristö

Kestävä liikunta ja urheilu,
joka etenee kohti
hiilineutraalisuutta.

Ihmiset ja yhteisöt

Ihmislähtöinen, turvallinen ja ihmisoikeudet
turvaava toiminta. Elinvoimaiset ja moninaiset
yhteisöt, joissa tuetaan liikunnallista
elämäntapaa ja kokonaisvaltaista hyvinvointia.

Hyvä hallintotapa

Avoin ja oikeudenmukainen tapa
johtaa ja toimia.

REILU PELI – URHEILUYHTEISÖN EETTISET PERIAATTEET

Parempi liikunta ja urheilu
rakennetaan yhdessä.

Vastuullisuus on luonnollinen osa
kaikkea toimintaamme.

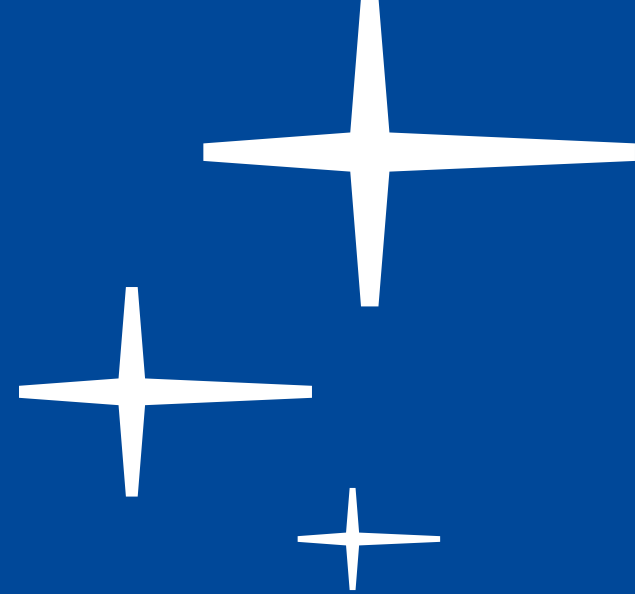
Tavoitteena on hyvä ja
laadukas arki.

#UrheillaanIhmisiksi

Vastuullisuusohjelma on tarkoitettu koko yhteisön käyttöön. Kun kaikki sitoudumme ohjelmaan yhdessä, saamme aikaan vaikuttavia tuloksia.

Ohjelmasta on tärkeä rakentaa omaan toimintaan sopiva versio, mittarit ja seuranta. Huomiota tulee kiinnittää sekä omaan toimintaan että jäsenistön tukemiseen.

Osaohjelmat yhdenvertaisuudesta ja tasa-arvosta, ympäristövastuusta sekä reilusta kilpailusta konkretisoivat vastuullisuusohjelman toteuttamista.

A photograph of two trail runners on a dirt path in a forest. The runner in the foreground is wearing a white shirt and dark shorts, with a red cloth tied around their waist. The runner in the background is wearing a white and red shirt and black leggings, using trekking poles. The path is rocky and surrounded by dense green foliage. In the top right corner, there are three white starburst graphics. A solid green bar is at the bottom of the image.

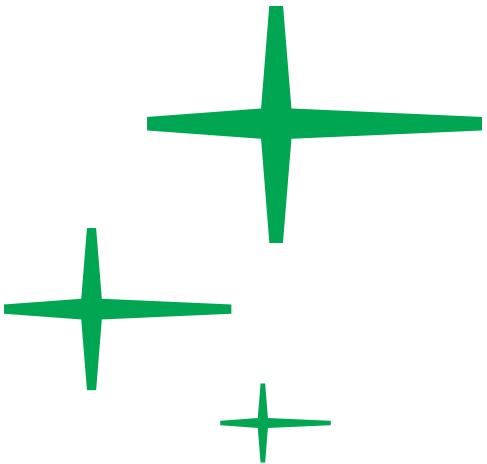
Ympäristö
ja ilmasto

Tavoite

Tunnetta liikunnan ja urheilun merkittävimmät ympäristövaikutukset.

Vähennämme toimintamme ympäristövaikutuksia vaikuttavilla keinoilla. Kehitämme toimintaamme kohti hiilineutraalisuutta, kestävyyttä ja luonnon monimuotoisuuden huomioimista.

Toimenpiteet

- + Vaikutamme siihen, että harrastuksiin kuljetaan liikkuen ja kestäväillä kulkutavoilla (esimerkiksi pyöräily, kimppakyydit ja julkinen liikenne).
- + Vähennämme matkustamista painottamalla lähellä tapahtuvaa toimintaa (harrastaminen, kilpailutoiminta, leiritykset) ja vaikuttamalla kansainvälisesti.
- + Kehitämme olosuhteita ympäristövastuullisesti.
- + Lisäämme tietoisuuttamme luonnon monimuotoisuuden huomioimisesta.
- + Parannamme kiertotaloutta ja kierrättämistä. Kehitämme toimintamme energiatehokkuutta.
- + Toteutamme tapahtumat ympäristövastuullisesti.

Työkaluja ja hyviä käytäntöjä arkeen

[KEKE-koutsi](#) – miten seura-arjessa huomioidaan ympäristöasiat

[Ekokompassi-ympäristöjärjestelmä](#) tapahtumien ja organisaatioiden ympäristöhallinnan tueksi

[Hiilifiksu-laskuri](#)

[Sports for Climate Action](#) – kansainvälinen ilmastositoumus

[Liikuntapaikkarakentamisen suunta](#) – tietoa liikuntapaikkojen ympäristövaikutuksista ja niiden vähentämisestä

[Ympäristövinkkejä somekuvina](#) – avuksi ympäristöasioiden viestintään

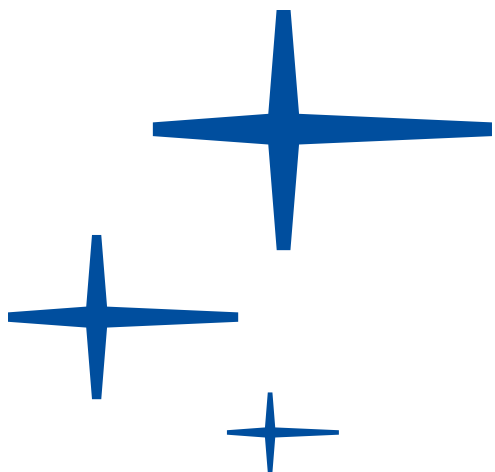
Turvallinen
toiminta-
ympäristö

Tavoite

Liikunta ja urheilu on turvallinen valinta kaikille siihen osallistuville. Toiminnasta saa positiivisia kokemuksia kannustavassa ja arvostavassa ilmapiirissä. Pidämme kaikki turvassa kiusaamiselta, häirinnältä, rasismilta ja epäasialliselta käytökseltä.

Toimintamme edistää fyysistä terveyttä, mielenterveyttä ja hyvinvointia sekä kannustaa terveellisiin elämäntapoihin. Olosuhteet ovat turvalliset. Toiminta tukee sosiaalista turvallisuutta ja yhteisöllisyyttä.

Toimenpiteet

- + Toteutamme lasten urheilun yhteistä suuntaa, jonka perustana on lapsen oikeudet.
- + Valmentaja- ja ohjaajakoulutuksiemme sisällöissä ja toimintatavoissamme näkyy vastuullisuus ja ihmislähtöisyys sekä vuorovaikutustaidot ja ihmisten kohtaaminen. Varmistamme, että urheilijan osallisuus toteutuu valmennuksessa.
- + Ohjaajamme valmentajamme ja toimijamme suorittavat keskeiset turvalliseen toimintaympäristöön liittyvät verkkokoulutukset.
- + Meillä on selkeä kirjallinen toimintamalli ja nimetty yhdyshenkilö epäasiallisen käytöksen tapauksiin puuttumiseen.
- + Suosittelemme rikostaustan selvittämistä myös alaikäisten kanssa toimivilta vapaaehtoisilta.
- + Toimintamallimme ohjaavat terveellisiin elämäntapoihin ja päihteettömyyteen.
- + Varmistamme toimintamme fyysisen turvallisuuden.
- + Mahdollistamme ratkaisut, joilla urheilija pystyy arjessaan yhdistämään tasapainoisesti tavoitteellisen urheilun ja koulunkäynnin sekä halutessaan opiskelun.

Työkaluja ja hyviä käytäntöjä arkeen

Et ole yksin –palvelu antaa välitöntä keskusteluapua ja tarjoaa materiaaleja

Verkkokoulutuksia esimerkiksi: Vastuullinen valmentaja, Nuori mieli urheilussa, Et ole yksin, Terveyttä edistävä urheiluseura

Ilmoita urheilurikkomuksista ILMO-palveluun

Keskitetty vakavien eettisten rikkomusten kurinpitojärjestelmä

Ihmislähtöinen toimintatapa valmennuksessa ja valmentajalla on väliä - sivusto

Turvallisia liikuntapalveluita ja yleisötapauhtumia – fyysisen turvallisuuden opas yhdistyksille

Terve urheilija

Nikotiiniton urheilu –toimintamalli

Yhden-
vertaisuus
ja tasa-arvo

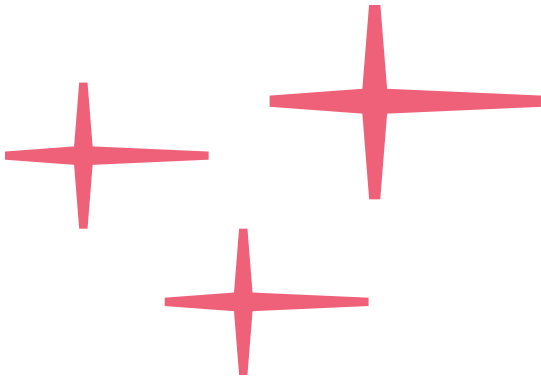

Yhden-
vertaisuus
ja tasa-arvo

Tavoite

Kaikki kokevat itsensä tervetulleeksi mukaan urheilun ja liikunnan pariin riippumatta sukupuolesta, iästä, etnisestä taustasta, vammasta, seksuaalisesta suuntautumisesta, uskonnosta, taloudellisesta tilanteesta tai muusta yksilöön liittyvästä ominaisuudesta.

Toiminta edistää yhdenvertaisia ja tasa-arvoisia mahdollisuuksia osallistua eri rooleissa liikuntaan ja urheiluun ja sen päätöksentekoon.

Yhden-
vertaisuus
ja tasa-arvo

Toimenpiteet

- + Toteutamme tasa-arvoista ja yhdenvertaista päätöksentekoa, toimintaa ja viestintää.
- + Sisällytämme tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden teemoja ohjaajien valmentajien ja muiden toimijoiden koulutuksiin.
- + Huomioimme toiminnassamme yhdenvertaisuuden osa-alueet laajasti, kuten sukupuolten moninaisuuden, seksuaalivähemmistöt, monikulttuurisuuden, antirasismia ja toimintarajoitteet.
- + Tarjoamme yhdenvertaisia liikkumisen mahdollisuuksia koko elämänsä aikana harrasteesta huipulle.
- + Rakennamme ratkaisuja ja toimintatapoja joilla vaikutamme harrastusten kustannusten hillitsemiseen.
- + Meillä on käytännöt puuttua syrjintään.

Työkaluja ja hyviä käytäntöjä arkeen

[Yhdenvertaisuus toiminnassa](#)

[Älä riko urheilua](#) – ihmisoikeudet urheilussa -tietopaketti kattaa laajan kokonaisuuden kysymyksiä mm. lapsen oikeuksista, rasismiin puuttumisesta ja yhdenvertaisuudesta

[Yhdenvertaisempaa urheilua!](#) - Punainen kortti rasismille -opas

[Avoimet ovet infopankki](#) soveltavaan liikuntaan ja paraurheiluun

[Ovet auki kaikille – hlbtq -näkökulma urheilussa](#)

[Valmennuksen tasa-arvon työkalu](#)

[Verkkokoulutus](#) tasa-arvosta ja yhdenvertaisuudesta

Ohjeistus tasa-arvoiseen viestintään: [Portrayal guidelines for gender balanced representation](#)

A close-up photograph of a basketball hanging in the air above a hoop. The basketball is orange with black lines and has the word "SPALDING" and "ALL SURFACE" visible. The hoop is orange and the net is white. The background is a blurred outdoor scene with trees. On the right side, there are three white starburst graphics. A purple circle with a white border is on the left side, containing the text "Hyvä hallinto".

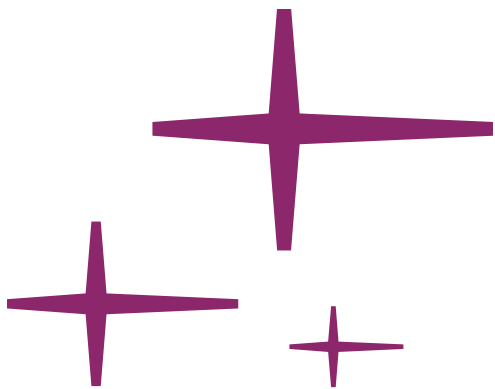
Hyvä
hallinto

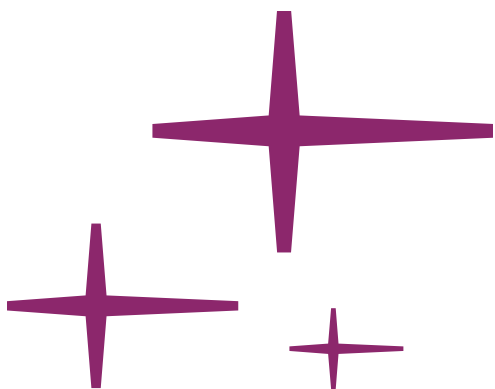

Tavoite

Hyvän hallinnon mukainen toimintamme on avointa, läpinäkyvää, oikeudenmukaista ja osallistavaa.

Toimintaa toteutetaan lakia, sääntöjä, ohjeita ja hyviä käytänteitä noudattaen.

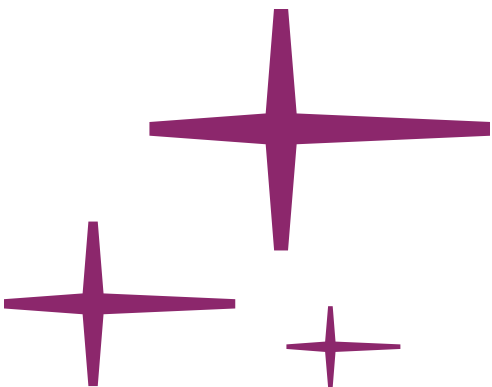

Toimenpiteet

- + Sääntömme, ohjeemme ja toimintamallimme ovat ajan tasalla. Puutemme väärinkäyttöihin.
- + Edistämme vastuullista johtamista ja osallistavaa toimintakulttuuria niin toiminnassamme kuin työnantajina. Johdamme luotettavalla tiedolla.
- + Taloudenpitomme on vastuullista.
- + Teemme yhteistyötä vastuullisesti toimivien yrityskumppaneiden kanssa.
- + Päätöksentekomme ja vaikuttamistyömme on läpinäkyvää ja ehkäisee korruptiota.
- + Kehitämme vastuullisuusosaamistamme säännöllisesti.

Hyvä
hallinto

Työkaluja ja hyviä käytäntöjä arkeen

[Suomisport](#) – liikunnan ja urheilun digipalvelu

Hyvän hallinnon [verkkokoulutukset](#) seuroille

[Hyvä hallinto lajiliitoissa](#)

[Päätä oikein -käsikirja](#)

[Tähtiseura-laatuohjelma](#)

[Seuran mallisäännöt](#)

[Hyvän edunvalvontatavan suositukset](#)

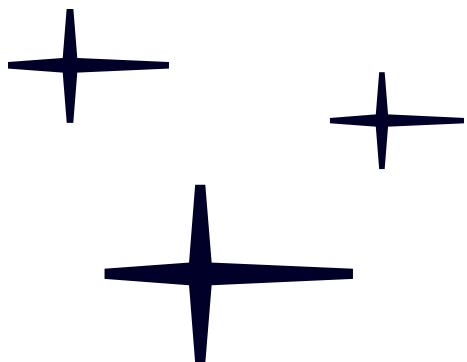
Reilu
kilpailu

Tavoite

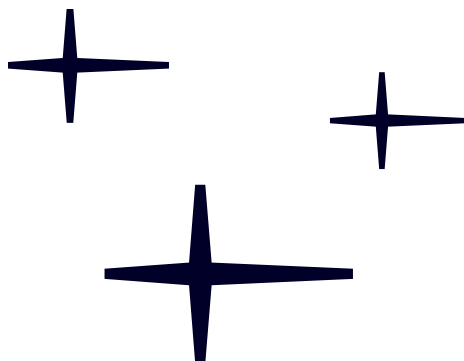
Urheilemme puhtaasti ja reilusti. Sitoudumme antidopingtoimintaan ja kilpailumanipulaation torjuntaan.

Toimenpiteet

- + Sitoudumme reiluun kilpailuun kriteeristön sääntöjen ja sopimusten mukaisesti (antidopingtoiminta ja kilpailumanipulaation torjunta).
- + Koulutamme ja viestimme reilun kilpailun asioista.
- + Noudatamme kirjattuja toimintaohjeita ja rikkomusprosesseja niin antidopingtoiminnassa kuin kilpailumanipulaation torjunnassa.
- + Arvioimme ja kehitämme toimintaamme sekä ohjelmaamme säännöllisesti.
- + Teemme yhteistyötä SUEKin kanssa.

Työkaluja ja hyviä käytäntöjä arkeen

[Ohje reilun kilpailun ohjelmien tekemiseen](#)

[Urheilujärjestöjen antidopingohjelmat](#) ja [kilpailumanipulaation torjuntaohjelmat](#)

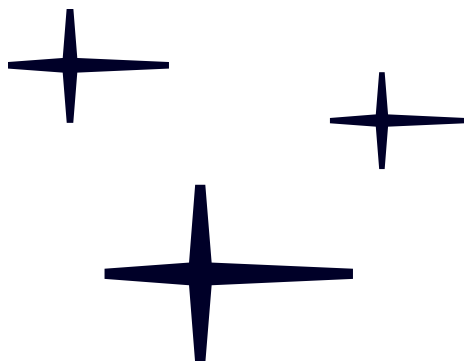
[Puhtaasti paras ja Reilusti paras –verkkokoulutukset](#)

[ILMO](#) – ilmoita urheilurikkomuksesta

[KAMU-lääkehaku](#)

[Urheiluseurojen reilun kilpailun käsikirja](#)

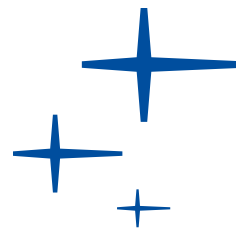
[Urheilijoiden reilun kilpailun ohje](#)

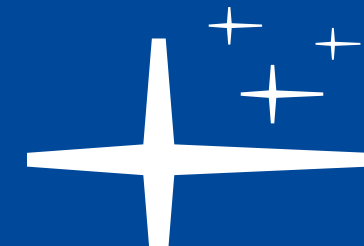

Vaikutamme vastuullistavoitteisiin myös kansainvälisesti.

Olemme liikkeellä yhtenä rintamana ja teemme kansainvälistä yhteistyötä – vastuullisemman liikunnan ja urheilun puolesta.

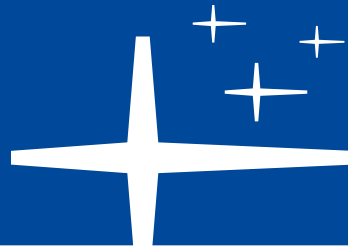

Yhteiset mittarit

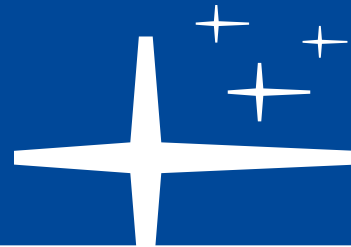
Mittari	Seuranta
Vastuullisuutta / vastuullisuusohjelmaa on käsitelty hallituksessa.	Seuranta (kyllä / ei). <i>Tavoite: Hallitus on sitoutunut vastuullisuuteen ja seuraa sen toteutumista.</i>
Verkkokoulutusten suorittaneiden määrä (esimerkiksi Vastuullinen valmentaja, Reilusti paras ja Puhtaasti paras).	Tilastot. <i>Tavoite: Keskeiset vastuullisuuden verkkokoulutukset on suoritettu.</i>
Osaohjelmat ympäristöön, yhdenvertaisuuteen ja tasa-arvoon sekä reiluun kilpailuun konkretisoivat vastuullisuusohjelman toteutusta.	Seuranta (kyllä / ei). <i>Tavoite: Ohjelmia toteutetaan laadukkaasti ja toteutumista seurataan.</i>
Toimenpiteet matkustamisen vähentämiseksi ja kestävien kulkutapojen lisäämiseksi.	Kysely. <i>Tavoite: Matkustamista vähennetään ja tehdään toimenpiteitä kestävien kulkutapojen lisäämiseksi.</i>
Yhdyshenkilöt ja toimintamallit epäasiallisen käytöksen tapausten käsittelyyn.	Seuranta (kyllä / ei). <i>Tavoite: Pidämme kaikki turvassa häirinnältä ja epäasialliselta käytökseltä.</i>

Esimerkkejä mittareista kaikkien hyödynnettäväksi 1/2

Mittari	Seuranta
Sidosryhmien tyytyväisyys ja palaute vastuullisuusasioista.	Kyselyt. <i>Tavoite: Tyytyväisyys 4.0 (asteikolla 1-5).</i>
Vastuullisuuskoulutusten suorittaminen eri kohderyhmissä (henkilöstö, johto, valmentajat, tuomarit, urheilijat jne.).	Määrien seuranta. <i>Tavoite: Keskeiset koulutukset suoritettu.</i>
Ohjaaja- ja valmentajakoulutuksen sisällöissä huomioitu vastuullisuusasiat.	Kyselyt ja seuranta. <i>Tavoite: vastuullisuusasiat huomioitu.</i>
Varustekierrätyksen /-lainaamisen toteuttaminen.	Kyllä / ei
Suuremmissa urheilutapahtumissa on käytössä ympäristösertifikaatti.	Kyllä / ei
Vaikuttaminen kansainvälisesti (esimerkiksi kilpailujärjestelmään ympäristönäkökulmasta).	Seuranta. <i>Tavoite: Lajin hiilijalanjälki pienenee matkustamista vähentämällä ja lyhentämällä.</i>

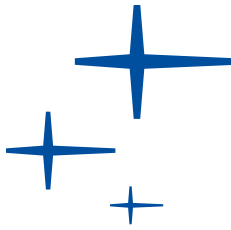
Esimerkkejä mittareista kaikkien hyödynnettäväksi 2/2

Mittari	Seuranta
Sukupuolijakaumat toiminnassa ja päätöksenteossa.	Tilastointi. <i>Tavoite: Vaiheittainen edistyminen vahvasti sukupuolittuneissa toimijaryhmissä.</i>
Eri sukupuolille on yhteneväiset palkitsemiskäytännöt.	Kyllä / ei
Tähtiseurojen määrä.	Tilastointi. <i>Tavoite: Seurojen toiminnan laatu kasvaa.</i>
Häirintäyhdyshenkilöt tapahtumissa ja turvallisen tilan periaatteet käytössä.	Kyllä / ei

Materiaaleja kootusti: olympiakomitea.fi/vastuullisuus

Hyödynnä eri asiantuntijajärjestöjen palveluita ja osaamista monipuolisesti. Myös Olympiakomitea auttaa mielellään vastuullisuustyössä – olemme tukenasi!

Vastuullisuusohjelman perustana on:

Liikuntalaki, yhdenvertaisuuslaki, Tasa-arvolaki,

YK:n lapsen oikeuksien sopimus, Ihmisoikeuksien julistus,

YK:n kestävän kehityksen tavoitteet, Kansallinen kestävän kehityksen strategia,

Reilun pelin periaatteet, Olympialiikkeen tavoitteet ja linjaukset,

Kilpailumanipulaation vastainen yleissopimus,

Reilun kilpailun ohjelmien kriteeristö